

14 JUNI 2009 – ELFDE ZONDAG DOOR HET JAAR

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

— KRIS DEPOORTERE —

Klein groot boertje

VANDAAG DRAAGT DE VOORGANGER in de liturgie weer een groene stoel. We gaan de zondagen door het jaar in. Van nu tot de advent, met tussenin een paar hoogfeesten. Het gewone leven, zoals het is. En het gaat ook over kleine dingen vandaag in de teksten van deze viering. In de eerste lezing over een twijgje. In het evangelie over een mosterdzaadje en over een boertje. Drie parabeltjes, verhalen waar je doorheen moet trachten te kijken, naar de diepte ervan. Dan zien we hoe 'klein' soms heel groot kan zijn.

In de eerste lezing uit het profetenboek Ezechiël horen we vertellen van een reusachtige cederboom die echter heeft afgedaan. Het hart vermolmd. God zegt dat Hij een klein, teer twijgje zal nemen en dat Hij het elders zal planten, op een berg in Israël. Het zal er groeien en een mooie ceder worden en alle soorten vogels zullen er bescherming en nestwarmte vinden. Maar zal zo'n twijgje wel groeien? Ceders kweken is niet zo eenvoudig. En dan nog op een berg? Het is haast onmogelijk.

Het eerste parabeltje uit het evangelie heeft het over een mosterdzaadje. Het evangelie zegt dat dit het kleinste van alle zaden is. Niet waar, hoor, er zijn veel kleinere zaadjes. En dat een mosterdzaadje uitgroeit tot een heel grote boom, klopt evenmin. Mosterdzaadjes worden in akkers gezaaid en de grootste planten worden drie meter hoog, met gele bloemen. Daarin kunnen dus niet alle soorten vogels nestelen. Zeker geen adelaars. Eenvoudige mussen misschien wel.

Oppassen dus. Een parabel benader je niet met je wetenschappelijke verstand. Doe je dat, dan versta je er niets van. Het twijgje van de cederboom zal verdorren. En in een mosterdstruik kunnen geen adelaars wonen.

Wat moet je dan wel doen met een parabel? Erachter kijken, eronder kijken, erin kijken, erdoor kijken. Een parabel is als een sprookje, altijd 'bij manier van spreken'. Niet wetenschappelijk correct tot twee cijfers na de komma, maar steeds heel wijs en waar. We zeggen toch ook nog elke morgen dat de zon opstaat, terwijl we heel goed weten dat de aarde gedraaid is. En toch staan we op met de zon.

Om de achtergrond of de ondergrond van de eerste twee parabels te vinden, kan het derde parabeltje helpen, naar ik meen het kortste parabeltje uit de hele Bijbel (Marcus 4, 26-28). Misschien hebben we het niet eens gehoord, of hebben we erover gelezen. Het is immers slechts twee verzen lang: „Een boertje staat op, zaait en gaat slapen. Ondertussen groeit het zaad, ook al weet hij niet hoe.” Punt.

„Ook al weet hij niet hoe.” Ik denk dat dit de sleutel is van de drie parabels. We weten niet hoe het gaat, maar uit het onmogelijke groeit iets onverwachts. Het cedertwijgje op de kale berg groeit toch. En mosterdzaadjes groeien tot een boom van veertig meter hoog en er nestelen adelaars. En terwijl de boer slaapt, groeit het graan toch. Zonder eraan te trekken.

Mensen plannen zoveel, ze willen alles controleren, in handen houden, manipuleren. Ze menen immers dat ze weten wat kan en wat niet kan. Maar het boertje staat op, wast en scheert zich en doet zijn werk overdag en gaat 's avonds rustig slapen. Hij vertrouwt. Hij geeft zijn labeur uit handen.

Of liever 'uit handen' en 'in Handen', in de Handen van de grote Boer. De grote Boer (of een beetje beleefde: de grote Herder) zal zorg dragen. De grote Boer is Voorzienigheid. Vaak verstaan we het woord 'voorzienigheid' verkeerd. Alsof voorzienigheid betekent dat je de toekomst kunt voorzien en voorspellen. Neen, de echte betekenis is: God zal erin voorzien. Hij zal ervoor zorgen, ook al lijkt het voor mensen allemaal onmogelijk.

Kleine boertjes durven zijn, knechtjes van de grote Boer die – tegen alle logica in – ervoor zorgt dat een cedertwijgje groeit op een kale berg en dat een adelaar nestelt in een mosterdboom.

Toch nog eens proberen te vertrouwen? Doen wat ons te doen staat, veel of weinig, naargelang onze krachten. Niets meer, niet de hele wereld willen controleren. Niets minder, gewoon onze plicht. En dan durven te gaan slapen en je toevertrouwen. „Je weet niet hoe.”

Als laatste Bijbeltekst bij het laatavondgebed bidden monniken de lofzang van de oude Simeon: „Laat nu, Heer, uw dienaar in vrede gaan.” Slapengaan. Misschien heette het boertje uit de parabel wel Simeon. Hij is onze voorganger in de lange reeks zondagen door het jaar.

EERSTE LEZING

EZECHIEL 17, 22-24

Dit zegt de Heer God:

„Ik zal zelf van de top van de hoge ceder een twijgje nemen en dat in de grond zetten; van de bovenste van de jonge takken zal Ik een twijgje plukken en Ik zelf zal het planten op een hoge en verheven berg, op het gebergte van Israëls hoogland zal Ik het planten. Het zal takken dragen, vrucht vormen en een prachtige ceder worden. Daaronder zullen alle vogels van allerlei gevederde nestelen; in de schaduw van zijn takken zullen ze nestelen. En alle bomen van het open veld zullen erkennen dat Ik, de Heer, een sappige boom heb doen verdorren en een dorre boom tot bloei gebracht heb; Ik, de Heer, heb het gezegd en Ik zal het doen.”

TWEDE LEZING

TWEDE BRIEF AAN DE KORINTIERS

5, 6-10

Broeders en zusters,

Wij houden altijd goede moed. Wij zijn ons bewust dat wij, zolang wij thuis zijn in het lichaam, ver zijn van de Heer. Wij leven in het geloof, wij zien Hem niet. Maar wij houden moed en zouden liever uit het lichaam verhuizen om onze intrek te nemen bij de Heer.

Daarom is onze enige eerzucht, hetzij thuis, hetzij in den vreemde, Hem te behagen. Want allen moeten wij voor Christus' rechterstoel verschijnen, opdat ieder het loon ontvangt voor wat hij in dit leven heeft gedaan, goed of kwaad.

EVANGELIE

MARCUS 4, 26-34

In die tijd zei Jezus tot de menigte: „Het gaat met het Rijk Gods als met een man die zijn land bezaait; hij slaapt en staat op, 's nachts en overdag, en onderwijl kiemt het zaad en schiet op, maar hij weet niet hoe. Uit eigen kracht brengt de aarde vruchten voort, eerst de groene halm, dan de aar, dan het volgroeiende graan in de aar. Zodra de vrucht het toelaat, slaat hij er de sikkel in, want het is tijd voor de oogst.”

En verder: „Welke vergelijking kunnen wij vinden voor het Rijk Gods en in welke gelijkenis zullen we het voorstellen? Het lijkt op een mosterdzaadje. Wanneer dat gezaaid wordt in de grond, is het wel het allerkleinste zaadje op de aarde; maar eenmaal gezaaid, schiet het op en het wordt groter dan alle tuingewassen, en het krijgt grote takken zodat de vogels in zijn schaduw kunnen nestelen.”

In vele dergelijke gelijkenissen verkondigde Hij hun zijn leer op de wijze die zij konden verstaan. Anders dan in gelijkenissen sprak Hij niet tot hen, maar eenmaal met zijn leerlingen alleen gaf Hij van alles uitleg.

Schriftlezingen © Katholieke Bijbelstichting 's Hertogenbosch, www.rkbijbel.nl